

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2005-89

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Turunen, Suvi			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Tuaregikäsiyöläiset : Joustava ammatti ja moderni nomadismi			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaali- ja kulttuuriantropologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2005-11-07	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 106 s., 9 liites.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Työni käsittelee Länsi- ja Pohjois-Afrikan alueella eläviä tuaregeja. Tuaregit ovat olleet perinteisesti nomadisia pastoralisteja, mutta nykyisin he ovat lähinnä seminomadeja ja yhdistävät karjanhoidon ja maanviljelyksen. Tuaregiyhdistykset ovat jakaantuneet eri ammatillisiin ryhmiin tai segmentteihin, joita ovat ylimystö, vasallit, käsiyöläiset, uskonnon oppineet ja palvelijat ennen orjat. Tuaregiyhdistyöjen selviäminen vaikeissa olosuhteissa eräältä osaltaan on perustunut tämän työnjaon toiminnalle.</p> <p>Tutkimukseni keskittyy tuaregikäsiyöläisiin ja heidän client-patron-suhteisiin ylimystöjäsenien kanssa maaseudulla ja tämän mallin jatkuvuuteen kaupunkikontekstissa. Patronage-suhde tuaregiylimystön ja käsiyöläisten välillä on ollut monimuotoinen ja pysyvä sisältäen sosiaalisen, rituaalisen ja taloudellisen aspektin. Olen käsitellyt suhdetta institutionaalisenä resiprookkisena vaihtosuhteena, johon osapuolet ovat sitoutuneet. Monista syistä johtuen tämä työnjakojärjestelmä, client-patron-suhde, on kokenut radikaalin muutoksen. Ylimystö ei ole enää kyennyt pitämään huolta heihin client-patron-suhteessa olevien palvelijoiden ja käsiyöläisten materiaalisista tarpeista. Käsiyöläiset ovat vastapalveluksena omista käsiyötuotteistaan, rituaalisista ja viestinvälittäjän tehtävistään saaneet ylimystöltä ruokaa tai myös rahaa. Ruuan lisäksi ylimystö on tarjonnut oman suojeluksensa clienteleen vaaran uhatessa. Käsiyöläiset eivät enää ole saaneet toimeentuloaan maaseudulla client-patron-suhteiden kautta ja he ovat lähteneet Länsi-Afrikan kaupunkeihin myymään valmistamiaan käsiyötuotteita.</p> <p>Työni seuraa käsiyöläisten toimia kaupungeissa ja sitä, miten he selviävät, järjestävät toimensa ja asiakassuhteensa. Kiinnostavaa on myös tarkastella sitä, miten tuaregien oma kulttuuri ja sen toimintamallit tulevat esille kaupungeissa. Tutkielmani punainen lanka, client-patron-suhde, ulottuu myös kaupunkeihin, sillä työssäni asetan kysymyksen: muodostuuko käsiyöläisille yhdessä tuotteiden ostajien kanssa uudessa kontekstissa client-patron-suhteita. Vastaan kysymykseen kieltävästi, sillä markkinatalousjärjestelmän puitteissa suhteiden muodostuminen ei ole kovinkaan todennäköistä. Suhteet ovat lyhytaikaisia ja perustuvat tavaran ja rahan vaihtoon. Monimuotoisen ja pitkäaikaisen suhteen syntyminen on hyvin vaikeaa. Kaupungeissa käsiyöläiset toimivat oman kulttuurinsa antaman mallin mukaisesti ja etsivät itselleen pysyviä suhteita, mutta toistuvasti epäonnistuvat yrityksissään.</p> <p>Työssäni annan taustaa globaaleille muutoksille ja sille mitä maailmassa yleisemmin on tapahtunut. Siirtolaisten määrät kasvavat vauhdilla ja kaupunkeihin ja länsimaihin lähtijöitä on yhä enemmän. Yhtenä syynä tähän ovat median luomat mielikuvat paremmasta elämästä kaupungeissa ja osaltaan ihmiset lähtevät toimeentulonhankkimisen pakosta. Maailma yhdenmukaistuu talouden kannalta katsottuna ja ihmiset tarvitsevat rahaa jokapäiväiseen elämäänsä. Tulonhankintamahdollisuudet usein puuttuvat Afrikan maaseutualueilta.</p> <p>Tutkin käsiyöläisten toimia ns. harmaan talouden piirissä kaupungeissa. Miten nämä tilastollisesti työttömät kykenevät hankkimaan toimeentulonsa. Käsitelen rahan merkitystä muutoksissa ja sitä onko raha yksin vastuussa muutoksista, joita maailmassa tapahtuu. Sidon muutokset laajempaan kontekstiin, erilaisiin historiallisiin prosesseihin, joihin raha yhtenä osana liittyy.</p> <p>Myös käsiyöläisten tuotteet ovat kokeneet muutoksen matkatessaan maaseudulta kaupunkikontekstiin. Tuotteita valmistetaan nykyisin yhä enemmän sen mukaan mitä asiakkaat haluavat ostaa, eikä perinteisiä tuotteita juuri näe kaupungeissa. Tuotteet kuitenkin pohjaavat tuaregien käsiyöperinteeseen niin materiaalien kuin muotokielen suhteen.</p> <p>Kaikkien muutosten keskellä voin kuitenkin todeta, että käsiyöläiset ovat paremmassa asemassa kuin monet muut maalta kaupunkeihin tyhjin käsin tulleet. Samalla kun tuaregien vaikeissa olosuhteissa selviytymistä helpottava työnjaollinen järjestelmä on murentunut, käsiyöläisten ammatti auttaa heitä elannonhankinnassa ja joustavuus taas auttaa heitä sopeutumaan muuttuviin olosuhteisiin.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>paimentolaiset - Länsi-Afrikka</p> <p>etniset ryhmät - Tuaregit - Pohjois-Afrikka</p> <p>käsiyöläiset</p> <p>sosiaalinen järjestelmä</p> <p>yhteiskuntarakente</p> <p>nomadismi</p> <p>siirtolaisuus</p> <p>kaupungistuminen</p> <p>käsiyö</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			

Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information